

YASHIL KADRLAR TAYYORLASHDA UNIVERSITET-SANOAT HAMKORLIGINI RIVOJLANTIRISH MODELI

Kadirova Maraljan Matyakubovna

BuxDU, PhD, dotsent

Bo'stonova Shirin Sharof qizi

BuxDU talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada yashil iqtisodiyot sharoitida malakali kadrlar tayyorlash jarayonida universitet va sanoat korxonalari o'rtasidagi hamkorlikning ahamiyati tahlil qilindi. Tadqiqotda yashil kadrlarni tayyorlash mexanizmlari, ta'lim dasturlarini modernizatsiya qilish, innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etish hamda xalqaro tajribadan foydalanish masalalari o'rganildi. Universitet-sanoat hamkorligi modeli kadrlar tayyorlash sifatini oshirish, ilmiy tadqiqot natijalarini ishlab chiqarishga joriy etish va talabalarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishning muhim omili sifatida baholandi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasi yashil iqtisodiyot talablariga javob beradigan raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qilishi aniqlangan. Ushbu hamkorlik innovatsion texnologiyalarni joriy etish va ekologik barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynashi asoslab berildi.

Kalit so'zlar: yashil kadrlar, barqaror rivojlanish, universitet-sanoat hamkorligi, ekologiya, innovatsion texnologiyalar.

Аннотация

В данной статье было проанализировано значение сотрудничества между университетами и промышленными предприятиями в процессе подготовки кадров для зеленой экономики. В исследовании были рассмотрены механизмы подготовки «зеленых» специалистов, модернизация образовательных программ, внедрение инновационных образовательных технологий и использование международного опыта. Модель университетско-промышленного сотрудничества была оценена как важный фактор повышения качества подготовки кадров, внедрения научных результатов в производство и развития практических навыков студентов. Результаты исследования показали, что интеграция образования и производства способствует подготовке конкурентоспособных специалистов, отвечающих требованиям зеленой экономики. Также было обосновано, что данное сотрудничество играет значительную роль во внедрении инновационных технологий и обеспечении экологической устойчивости.

Ключевые слова: зеленый персонал, устойчивое развитие, университетско-промышленное сотрудничество, экология, инновационные технологии.

Abstract

This article analyzed the importance of cooperation between universities and industrial enterprises in training qualified personnel for the green economy. The study examined the mechanisms of green workforce training, modernization of educational

programs, implementation of innovative educational technologies, and the use of international experience. The university-industry cooperation model was considered an important factor in improving the quality of education, introducing research results into production, and developing students' practical skills. The findings showed that the integration of education and industry contributes to the preparation of competitive specialists who meet the requirements of the green economy. The study also demonstrated that such cooperation plays a significant role in promoting innovative technologies and ensuring environmental sustainability.

Keywords: green personnel, sustainable development, university-industrial cooperation, ecology, innovative technologies.

KIRISH

Global iqlim o'zgarishi, ekologik xavfsizlik masalalarining keskinlashuvi hamda tabiiy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish zarurati jahon miqyosida iqtisodiy rivojlanish paradigmasini tubdan o'zgartirmoqda. Ushbu sharoitda "yashil iqtisodiyot" konsepsiyasiga o'tish barqaror rivojlanishni ta'minlashning asosiy mexanizmlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Yashil iqtisodiyotning muvaffaqiyatli joriy etilishi esa, avvalo, ekologik bilimlarga ega, innovatsion fikrlaydigan va zamonaviy texnologiyalar bilan ishlay oladigan malakali inson kapitaliga bevosita bog'liqdir.

Ushbu jarayonda yashil kadrlarni tayyorlash tizimini takomillashtirish, oliy ta'lim muassasalari faoliyatini sanoat tarmoqlarining real ehtiyojlari bilan uyg'unlashtirish dolzarb ahamiyat ega. Universitetlar ilmiy bilimlar va fundamental tadqiqotlar markazi sifatida, sanoat esa ushbu bilimlarni amaliyotga tatbiq etuvchi asosiy maydon sifatida namoyon bo'ladi. Shu bois, universitet-sanoat hamkorligini tizimli ravishda rivojlantirish yashil iqtisodiyot talablariga mos kadrlar tayyorlashning muhim sharti hisoblanadi.

Yashil texnologiyalar, qayta tiklanuvchi energiya manbalari, resurslarni tejoyvchi ishlab chiqarish va ekologik boshqaruv sohalarining jadal rivojlanishi mehnat bozorida yangi kompetensiyalarga ega mutaxassislarga bo'lgan talabni keskin oshirmoqda. Biroq amaliyot shuni ko'rsatadiki, mavjud ta'lim dasturlari ko'plab hollarda sanoatning yashil transformatsiya jarayonidagi real ehtiyojlarini to'liq qondira olmayapti. Bu esa nazariy bilimlar bilan amaliy ko'nikmalar o'rtasidagi tafovutni yuzaga keltirmoqda.

Ayniqsa, yashil iqtisodiyot sharoitida kadrlar tayyorlash faqat ta'lim muassasalari doirasida emas, balki sanoat korxonalari, davlat institutlari va ilmiy-tadqiqot tashkilotlari bilan uzviy hamkorlikda amalga oshirilishini talab etadi. Shu nuqtai nazardan, universitet-sanoat hamkorligiga asoslangan, qo'shma ta'lim dasturlari, dual ta'lim, innovatsion loyihalar va ishlab chiqarish amaliyotlarini o'z ichiga olgan samarali modelni ishlab chiqish ilmiy-amaliy jihatdan nihoyatda dolzarb hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasida yashil iqtisodiyotga o'tish va zamonaviy kadrlar tayyorlash masalalari davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari sifatida belgilangan. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 4-oktabr PQ-4477-son "2019 - 2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish

strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Qarori¹ bilan tasdiqlangan “2019-2030-yillarda O‘zbekiston Respublikasining yashil iqtisodiyotga o‘tish strategiyasi” mamlakatda ekologik barqarorlikni ta‘minlash, resurslardan samarali foydalanish va yashil texnologiyalarni rivojlantirishni nazarda tutadi. Ushbu strategiyada yashil iqtisodiyot uchun malakali kadrlar tayyorlash muhim ustuvor vazifa sifatida belgilangan. [1].

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabr PF-5847-son “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Farmoni² bilan tasdiqlangan “Oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi” oliy ta‘limni iqtisodiyot tarmoqlari bilan integratsiyalash, universitet-sanoat hamkorligini kengaytirish, ta‘lim jarayonini amaliyotga yo‘naltirish va innovatsion faoliyatni rivojlantirishni ko‘zda tutadi. Mazkur hujjat yashil kadrlar tayyorlashda ta‘lim va ishlab chiqarish o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash uchun institutsional asos yaratadi. [2].

Bundan tashqari, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 2-dekabr PQ-436-son “2030-yilgacha O‘zbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga o‘tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo‘yicha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Qarori³ yashil iqtisodiyotga o‘tish jarayonida islohotlar samaradorligini oshirish, monitoring va shaffoflik mexanizmlarini joriy etish orqali davlat, ta‘lim muassasalari va sanoat o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishga qaratilgan. Ushbu hujjatlar yashil kompetensiyalarni shakllantirish va ilmiy-tadqiqot natijalarini amaliyotga tatbiq etishda universitet-sanoat integratsiyasining muhimligini yana bir bor tasdiqlaydi. [3],[4].

Prezident qarorlari va amaldagi qonunlarga tayangan holda universitet, sanoat va davlat o‘rtasidagi hamkorlikka asoslangan modelni ishlab chiqish nafaqat ilmiy jihatdan asosli, balki mamlakatda olib borilayotgan islohotlar bilan ham to‘liq uyg‘un hisoblanadi.

ADABIYOTLAR SHAHRI

Yashil iqtisodiyot va yashil kadrlar tayyorlash masalalari bo‘yicha dunyo miqyosida keng ilmiy izlanishlar olib borilmoqda. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, ko‘plab xorijiy va mahalliy olimlar yashil o‘sishni ta‘minlashda inson kapitalining o‘rni va universitet-sanoat hamkorligi mexanizmlariga alohida e‘tibor qaratmoqda.

Klaus Schwab o‘zining “The Fourth Industrial Revolution” asarida yashil iqtisodiyot davrida inson va texnologiya uyg‘unligini ta‘minlash zarurligini ta’kidlaydi. U “kelajakdagi ish o‘rinlari ekologik savodli, raqamli texnologiyalarni puxta egallagan mutaxassislarga tegishli bo‘ladi” degan fikrni ilgari suradi.[7]

Organisation for Economics Co-operation and Development (OECD) tadqiqotlariga ko‘ra, universitet va sanoat o‘rtasidagi strategik hamkorlik yashil

¹O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 4-oktabr PQ-4477-son “2019 - 2030-yillar davrida O‘zbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga o‘tish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Qarori <https://lex.uz/docs/-4539502>

² O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabr PF-5847-son “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Farmoni <https://lex.uz/docs/-4545884>

³ O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 2-dekabr PQ-436-son “2030-yilgacha O‘zbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga o‘tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo‘yicha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Qarori <https://lex.uz/docs/-6303230>

innovatsiyalarni joriy etishda muhim omil bo'lib, bunday hamkorlik natijasida ilmiy tadqiqotlar ishlab chiqarish ehtiyojlariga tezroq moslashadi. Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI) nashrida esa, ayniqsa logistika korxonalarida hamkorlik asosida amalga oshirilgan "yashil innovatsiyalar" korxonalar samaradorligini oshirishi ta'kidlangan.[8]

SAGE ilmiy va akademik nashriyot jurnalida chop etilgan maqolalarda universitet-sanoat aloqalari nafaqat texnologik innovatsiyalarni, balki ekologik onglik qarorlar qabul qilish madaniyatini ham shakllantirishi qayd etilgan. Bu yondashuv ta'lim tizimini barqaror rivojlanish maqsadlariga yo'naltirish zarurligini ko'rsatadi. [9]

Mahalliy mualliflardan Sh. T. Axmatov O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida kadrlar salohiyatining yetarli emasligini ta'kidlab, mavjud o'quv dasturlarini yangilash va xalqaro tajribani joriy etish zarurligini ilgari suradi [6]. Shuningdek, Aniq.uz manbasi O'zbekiston oliy ta'lim tizimida "yashil yo'nalishdagi" kadrlar ulushi ortib borayotganini keltirib o'tadi [5].

Umuman olganda, tahlil qilingan adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, yashil iqtisodiyot uchun malakali mutaxassislar tayyorlashda ta'lim tizimi va ishlab chiqarish sektori o'rtasidagi uzviy bog'liqlik hal qiluvchi rol o'ynaydi. Xalqaro tajriba O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar bilan uyg'unlashib, yashil innovatsiyalarni joriy etish uchun samarali model yaratish imkonini bermoqda.

METODOLOGIYA

Tadqiqot jarayonida yashil iqtisodiyot uchun kadrlar tayyorlash tizimini o'rganish maqsadida bir necha ilmiy usullardan foydalanildi. Avvalo, yashil iqtisodiyot va universitet-sanoat hamkorligiga oid mahalliy hamda xorijiy ilmiy manbalar tahlil qilindi. Normativ-huquqiy hujjatlar, jumladan yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi va oliy ta'lim tizimini rivojlantirishga oid qarorlar o'rganildi. Statistik ma'lumotlar va ilmiy tadqiqotlar asosida yashil yo'nalishdagi kadrlar tayyorlash mexanizmlari tahlil qilindi. Ta'lim dasturlarini modernizatsiya qilish, amaliyot va stajirovkalarni tashkil etish, hamda innovatsion ta'lim texnologiyalarini qo'llash jarayonlari solishtirma tahlil qilindi. Olingan ma'lumotlar asosida universitet va sanoat korxonalari o'rtasidagi hamkorlikning asosiy yo'nalishlari aniqlanib, yashil iqtisodiyot talablariga mos kadrlar tayyorlash modeli ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yashil kadrlarni tayyorlashda bir qator mexanizmlar qo'llaniladi (1-rasm):

1. Ta'lim dasturlarini modernizatsiya qilish. Oliy ta'lim muassasalari o'quv rejasiga ekologiya, barqaror rivojlanish, qayta tiklanuvchi energiya manbalari, chiqindilarni qayta ishlash kabi fanlarni integratsiya qilmoqda. Masalan, 2023-yilgi statistik ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida tayyorlanayotgan "yashil" yo'nalishdagi kadrlar umumiy talabalar sonining 30 foizidan ortig'ini tashkil qilmoqda[5].

2. Malaka oshirish va qayta tayyorlash. Ishlab turgan mutaxassislar uchun qisqa muddatli kurslar va treninglar tashkil etilishi natijasida ularning zamonaviy texnologiyalar bo'yicha bilimi kengaytirilmoqda [6].

3. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. Raqamli laboratoriyalar, simulyatsiya dasturlari, masofaviy ta'lim platformalari orqali talabalar nazariy bilim bilan bir qatorda amaliy ko'nikmaga ham ega bo'lmoqda [7].

4. Xalqaro tajribadan foydalanish. Jahon banki, BMT Taraqqiyot dasturi kabi xalqaro tashkilotlar hamda xorijiy universitetlar bilan hamkorlikda qo'shma dasturlar ishlab chiqilmoqda [6] (1-jadval).

1-rasm. Yashil iqtisodiyot uchun tayyorlanayotgan kadrlar[5]

1-jadval.

Yashil kadrlar tayyorlash mexanizmlarining solishtirma tahlili¹

Mexanizm turi	Maqsad	Kutilayotgan natija
Ta'lim dasturlarini modernizatsiya qilish	Yashil fanlarni integratsiya qilish	Ekologik savodxon bitiruvchilar sonining ortishi
Malaka oshirish	Ishchi kadrlar bilimini yangilash	Ishlab chiqarishda ekologik yechimlarga ehtiyojni qondirish
Innovatsion texnologiyalar	Amaliy ko'nikmalarni kuchaytirish	Yuqori malakali mutaxassis tayyorlash
Xalqaro tajriba	Milliy tizimni globalashtirish	Xalqaro mehnat bozorida raqobatbardoshlik

¹ Manba: Muallif ishlanmasi.

Yashil kadrlar tayyorlash mexanizmlari ta'lim tizimini zamon talablariga moslashtirish, mutaxassislarning bilim va ko'nikmalarini doimiy yangilab borish hamda innovatsion va xalqaro tajribani joriy etish bilan bir qatorda universitet-sanoat hamkorligini rivojlantirishga ham bevosita bog'liqdir. Oliy ta'lim muassasalari va ishlab chiqarish korxonalari o'rtasidagi hamkorlik talabalarning amaliy tajribasini oshirish, ta'lim dasturlarini mehnat bozori ehtiyojlariga moslashtirish hamda ekologik toza va energiya tejamkor texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etishga xizmat qiladi. Natijada, yashil iqtisodiyot talablariga javob bera oladigan, amaliy va nazariy bilimlarni uyg'unlashtirgan raqobatbardosh kadrlar tayyorlanadi.

Yashil iqtisodiyot uchun kadrlar tayyorlashda samarali model - bu universitet va sanoat korxonalari hamkorligi hisoblanadi. Uning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

- Amaliyot va stajirovkalar. Talabalar korxonalarda ishlab, o'z bilimlarini amaliyotda sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa bitiruvchilarning bozorga tez moslashuvini ta'minlaydi [8].

- Qo'shma ilmiy loyihalar. Universitet olimlari va sanoat mutaxassislari birgalikda laboratoriyalar, ilmiy markazlar tashkil etib, yangi "yashil" texnologiyalarni yaratishga hissa qo'shadi [9].

- Yashil innovatsiyalarni joriy etish. Sanoat korxonalari ekologik toza texnologiyalarni joriy qilish orqali barqaror rivojlanishga erishadi, universitetlar esa o'z ilmiy salohiyatini oshiradi [8].

- Kadrlarni ishlab chiqarishga yo'naltirish. Hamkorlik natijasida talabalarning o'qishi tugatgandan keyin, ish o'rinlari bilan ta'minlanish ko'rsatkichi ham oshadi (2-jadval) [9].

2-jadval.

Universitet-sanoat hamkorligining afzalliklari¹

Ishtirokchilar	Afzalliklari
Universitetlar	amaliy baza kengayadi; ilmiy potensial ortadi; talabalar amaliy ko'nikmaga ega bo'ladi
Sanoat korxonalari	innovatsion texnologiyalar joriy etiladi; malakali kadrlar oqimi ta'minlanadi
Talabalar	ish tajribasi hosil bo'ladi; bandlik imkoniyati ortadi; kasbiy kompetensiyalar kuchayadi
Mamlakat	yashil iqtisodiyot rivojlanadi; ekologik xavfsizlik oshadi.

O'zbekiston hukumati yashil iqtisodiyotga o'tish bo'yicha 2030-yilgacha mo'ljallangan strategik dasturlarni amalga oshirmoqda. Bu jarayonda oliy ta'lim muassasalari va yirik sanoat korxonalari o'rtasida shartnomalar imzolaniib, qo'shma laboratoriyalar tashkil qilinmoqda [6]. Masalan, ayrim texnika universitetlari yirik

¹ muallif ishlanmasi

energetika kompaniyalari bilan hamkorlikda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini o'rganishga qaratilgan markazlar ochmoqda [5]. Xalqaro hamkorlik ham rivojlanmoqda: xorijiy universitetlar bilan qo'shma ta'lim dasturlari, professor-o'qituvchilar va talabalar almashinuvi tashkil etilmoqda. Bu esa O'zbekistonda tayyorlanayotgan kadrlarning global mehnat bozoriga moslashuvchanligini ta'minlaydi [7].

O'zbekiston sharoitida yashil kadrlar tayyorlash jarayoni hali boshlang'ich bosqichda bo'lsa-da, bu yo'nalishda ijobiy siljishlar kuzatilmoqda. Ammo quyidagi omillar tizimning samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi:

1. Ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish. Universitetlar va sanoat korxonalari o'rtasida strategik hamkorlik shartnomalarini ko'paytirish, qo'shma ilmiy laboratoriyalar sonini oshirish zarur. Ayniqsa, energetika, kimyo, qurilish, qishloq xo'jaligi sohalarida "yashil texnologiyalar" bo'yicha qo'shma dasturlar tashkil etish dolzarbdir.

2. Yashil kompetensiyalarni baholash tizimini joriy etish. Talabalarning ekologik savodxonligi, barqaror rivojlanish tamoyillarini tushunish darajasi uchun maxsus reyting yoki sertifikatlash tizimini ishlab chiqish lozim.

3. Innovatsion startaplarni qo'llab-quvvatlash. Yashil yo'nalishdagi talabalar startaplariga grantlar ajratish, universitet inkubatorlari orqali ularni tijoratlashtirish imkoniyatlarini kengaytirish foydali bo'ladi.

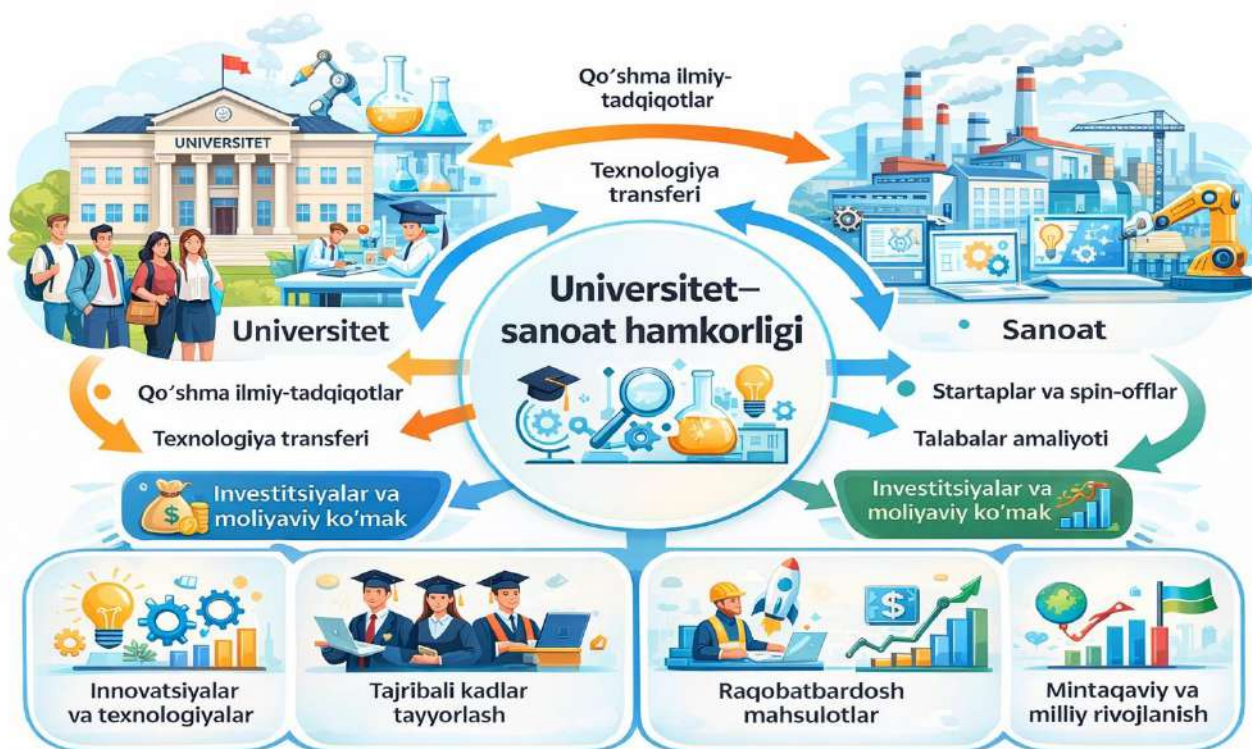
4. Xalqaro hamkorlikni yanada chuqurlashtirish. Chet el universitetlari bilan qo'shma magistratura dasturlari, ilmiy tadqiqot grantlari va professor-o'qituvchilar almashinuvini kengaytirish orqali milliy tajribani boyitish mumkin.

5. Hududiy ehtiyojlarga mos kadrlar tayyorlash. Har bir viloyatda mavjud ekologik va iqtisodiy xususiyatlardan kelib chiqib, yashil mutaxassisliklar bo'yicha alohida ta'lim klasterlarini yaratish maqsadga muvofiq (2-rasm).

Universitet-sanoat hamkorligi modeli - bu oliy ta'lim muassasalari bilan ishlab chiqarish va biznes subyektlari o'rtasidagi tizimli hamkorlik mexanizmini ifodalaydi. Ushbu modelning asosiy maqsadi ilm-fan, ta'lim va amaliyot integratsiyasini ta'minlash orqali innovatsion rivojlanishni jadallashtirish, kadrlar tayyorlash sifatini oshirish hamda ilmiy tadqiqot natijalarini real iqtisodiyotga joriy etishdan iborat.

Mazkur model doirasida universitetlar fundamental va amaliy tadqiqotlar olib boradi, malakali mutaxassislar tayyorlaydi, sanoat esa moliyaviy resurslar, texnologik infratuzilma va bozor talablari bilan ta'minlaydi. Hamkorlik shakllari sifatida qo'shma ilmiy loyihalar, startap va innovatsion markazlar, texnoparklar, amaliyot va stajirovkalar, buyurtma asosidagi tadqiqotlar hamda kadrlar malakasini oshirish dasturlari xizmat qiladi.

Universitet-sanoat hamkorligi modeli iqtisodiyotda raqobatbardoshlikni oshirish, yangi texnologiyalarni tezkor joriy etish, bitiruvchilarning mehnat bozoriga moslashuvchanligini kuchaytirish hamda mintaqaviy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, innovatsion va bilimga asoslangan iqtisodiyot sharoitida ushbu model barqaror rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

2-rasm. Universitet-sanoat hamkorligi modeli¹

Ushbu modelda universitet va sanoat o'rtasidagi o'zaro hamkorlik davlat siyosati ko'magida amalga oshiriladi. Ta'lim, ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasi orqali yashil iqtisodiyot talablariga javob beradigan, amaliy tajribaga ega kadrlar tayyorlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yashil iqtisodiyot sharoitida malakali mutaxassislarni tayyorlash - nafaqat mamlakatning barqaror rivojlanishiga, balki global ekologik xavfsizlik tizimiga ham bevosita hissa qo'shadi. Bugungi kunda dunyo iqtisodiyotining ko'plab tarmoqlarida "yashil" texnologiyalarni joriy etish, energiya tejamkor ishlab chiqarish tizimlariga o'tish, chiqindilarni qayta ishlash va uglerod izini kamaytirish jarayonlari faollashmoqda. Bu esa o'z navbatida yangi tipdagi kadrlar - ekologik mas'uliyatli, innovatsion fikrlovchi va raqamli texnologiyalarni egallagan mutaxassislarni talab qilmoqda.

O'zbekiston ham ushbu jarayonlardan chetda emas. So'nggi yillarda "Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi - 2030" doirasida qabul qilingan dasturlar ta'lim tizimida tub o'zgarishlar yasamoqda. Oliy ta'lim muassasalarida ekologiya, barqaror rivojlanish, qayta tiklanuvchi energiya manbalari va resurslarni boshqarish kabi fanlar keng joriy etilmoqda. Shu bilan birga, ishlab chiqarish korxonalari bilan hamkorlik mexanizmlari yo'lga qo'yilib, amaliyotga yo'naltirilgan ta'lim tizimi shakllanmoqda.

Universitet-sanoat hamkorligi modeli bu yo'nalishda eng samarali yondashuvlardan biridir. Ushbu model orqali ta'lim va ishlab chiqarish

¹Muallif ishlanmasi.

integratsiyalashadi, talabalarga amaliy bilim va ko'nikmalar beriladi, korxonalar esa ilmiy salohiyat va innovatsion yechimlardan foydalanadi. Natijada nafaqat o'quv jarayoni, balki iqtisodiy faoliyat ham ekologik barqarorlik tamoyillari asosida yo'lga qo'yiladi.

Kelajakda yashil kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish uchun:

- ta'lim dasturlarini xalqaro standartlarga moslashtirish,
- ilmiy tadqiqotlar va startap loyihalarini qo'llab-quvvatlash,
- xorijiy hamkorlik dasturlarini kengaytirish, va ekologik kompetensiyalarni

baholash mexanizmlarini ishlab chiqish zarur.

Yashil iqtisodiyot sharoitida malakali mutaxassislarni tayyorlash - kelajak taraqqiyotining kafolatidir. Universitet-sanoat hamkorligi modeli orqali ta'lim jarayoni ishlab chiqarish bilan uyg'unlashadi, natijada ekologik jihatdan mas'uliyatli, innovatsion fikrlaydigan kadrlar yetishib chiqadi. O'zbekistonda ushbu yo'nalishda olib borilayotgan islohotlar mamlakatning barqaror rivojlanishiga, xalqaro miqyosda raqobatbardosh bo'lishiga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, yashil iqtisodiyotga yo'naltirilgan kadrlar tayyorlash - bu faqat ta'lim sohasining vazifasi emas, balki jamiyatning umumiy mas'uliyatidir. Universitet va sanoat o'rtasidagi hamkorlik ushbu maqsadga erishishda asosiy tayanch bo'lib xizmat qiladi. Bu tizimni izchil rivojlantirish O'zbekistonning ekologik barqaror, raqobatbardosh va innovatsion davlat sifatida shakllanishiga keng yo'l ochadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 4-oktabr PQ-4477-son "2019 - 2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/docs/-4539502>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabr PF-5847-son "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni <https://lex.uz/docs/-4545884>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 2-dekabr PQ-436-son "2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/docs/-6303230>
4. Yashil iqtisodiyot uchun qanday kadrlar tayyorlanayapti?" - aniq.uz.
5. Axmatov Sh. T., Umurzakova M. N. "O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirish va rivojlantirishda xorij tajribasini o'rganish", Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2024.
6. OECD. University-Industry Collaboration (2023). <https://www.oecd.org/en/> .
7. Research on the Impact of University-Industry Collaboration on Green Innovation of Logistics Enterprises in China, 2024. <https://www.mdpi.com/2071-1050/17/11/5068>.
8. Li Chao Jing, How Does University-Industry Collaboration Drive the Green Innovation. SAGE Journals, 2024.

9. Rustamovna, T. H., & Salimovna, N. G. (2022). Possibilities Of Bio Economic Development In Uzbekistan. European Multidisciplinary Journal Of Modern Science, 4, 860-866.
10. QM Matyakubovna. The Contemporary Trends In The Digitalization Of The Agricultural Sector And The Socio-Economic Sphere. Science and innovation 3 (Special Issue 42), 156-160
11. KM Matyakubovna, SF Kamolovna. O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etishning imkoniyatlari va rivojlantirish istiqbollari. Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting 4 (07), 214-221
12. MK Matyakubovna, I. Ozodbek. Corporate Culture And Leadership Styles: A Comparative Analysis Of Western And Eastern Management Journal Of Multidisciplinary Bulletin 8 (3), 126-133
13. QM Matyakubovna. The Contemporary Trends In The Digitalization Of The Agricultural Sector And The Socio-Economic Sphere Science and innovation 3 (Special Issue 42), 156-160.
14. Turobova, H., & Amonov, S. (2024). The significance of development of eco-business in agriculture. Science and innovation, 3(Special Issue 42), 639-648.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir: Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Ingliz tili muharriri: Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Rus tili muharriri: Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Musahhih: Karimova Shirin Zoxid qizi
Sahifalovchi va dizaynerlar: Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, fevral, 2-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610
Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: 9710. FOCT 7.56-2002 "Seriya nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlaro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**